

ॐ कमलरूपायै नमः कनिष्ठाभ्यां षट् । एवं
हृदयादिषु । ॐ देव्यै नमो हृदयाय नमः
इत्यादि । तथा च निबन्धे ।

“देव्यै हृदयमाख्यातं पद्मिन्ने शिर ईरितम् ।
विष्णुपत्ने शिखा प्रोक्ता वरदायै तदुच्छ्रितम् ।
अस्त्रं कमलरूपायै नमोऽन्ताः प्रणवादिताः ॥”
ततो ध्यानम् ।

“आसीना सरसीरये स्मितमुखी हस्ताभुजे-
विभ्रती
दानं पद्मशुभाभये च वपुषा सौदामिनी-
सन्निभा ।

सुक्ताहारविराजमानपुण्यलोलुङ्गस्तनोद्गाधिनी
पायाङ्गः कमला कटाक्षविभवैरानन्दयन्ती
हरिम् ॥”

एवं ध्यात्वा मानसैः संपूज्य शङ्खस्थापनं
कृत्वा पूर्वोक्तपीठशक्तिवहितपीठमन्त्रानां पूजां
विधाय पूनर्धात्वावाहनादिपञ्चपुष्पाञ्जलिदान-
पथेन विधायारवणपूजां समाप्तेत् । अस्यादि-
चतुष्कं दितुं च ॐ देव्यै नमो हृदयाय नमः ।
ॐ पद्मिन्ने नमः शिरसे स्वाहा । ॐ विष्णु-
पत्ने नमः शिखायै वषट् । ॐ वरदायै नमः
कवचाय हुम् । ॐ कमलरूपायै नमोऽन्त्याय
फट् । ततः पूर्वादिदिग्बुधैः पूर्ववत् वनाख्यादि
पूजयेत् । तद्द्विहरिन्द्रादीन् वज्रादीन् पूजयेत् ।
ततो घृषादिविचर्जनानां कर्म समापयेत् ।
अस्य पुरश्चरणं दशलक्षणम् । तथा च ।
“दशलक्षं जपेन्मन्त्रं मन्त्रविद्विजितैः क्रियः ।
दशांशं बुद्ध्यात्मनो मधुराक्तेः सरोरुहैः ॥” *
अथ लक्ष्मीस्तोत्रम् ।

ईश्वर उवाच ।

“त्रैलोक्यपूजिते देवि ! कमले विष्णुवक्त्रमे ।
यथा त्वं सुस्थिरा ह्यस्य तथा भव मयि स्थिरा ॥
ईश्वरी कमला लक्ष्मीश्चला भूतिहर्षप्रिया ।
पद्मा पद्मालया सम्यक्स्थितिः श्रीः पद्मधारिणी ॥
द्वादशैतानि नामानि लक्ष्मीं संपूज्य यः पठेत् ।
स्थिरा लक्ष्मीर्भवेत् तस्य पुत्रदारादिभिः सह ॥”
इति तन्त्रसारः ।

विष्णुपुराणोक्तलक्ष्मीस्तोत्रं तत्रैव १ अंशे
६ अध्याये द्रष्टव्यम् । * । अथ लक्ष्मीपूजा-
निरूपणम् । यथा, स्कन्दपुराणे ।

“पौषे चैत्रे तथा भाद्रे पूजयेद्युःस्थियः श्रियम् ।
सिंहं घनुषि गौने च स्थिते सप्ततुरङ्गमे ॥
प्रत्नम् पूजयेत्तुलसीं शुक्लपत्रे गुरोर्दिने ।
नापराह्णं न रत्नौ च नास्ति न चाहस्यशिरः ॥
द्वादशाक्षैव नन्द्या रित्तायाश्च निरंशकैः ।
अथोदश्यां तथाष्टम्यां कमलां नैव पूजयेत् ॥
न पूजयेत् शुभौ भौमे न बुधे नैव भार्गवे ।
पूजयेत् गुरोर्वारे चाप्राप्ते रविषोमयोः ॥
गुरुवारे हि पूर्वा च यजेन् यदि लभ्यते ।
तत्र पूज्या तु कमला धनपुत्रविवर्द्धिनी ॥
न कुर्यात् प्रथमे मासि नैव कुर्याद्विचर्जनम् ।
न षष्ठां वादयेत्तत्र नैव क्षिण्णं प्रदापयेत् ॥

पौषे च दशमी शुक्ला चैत्रके पञ्चमी तथा ।
नभस्यै पूर्वमा चैत्रा गुरुवारे विशेषतः ॥
आह्निकं धान्यसम्पूर्णं नानाभरणभूषितम् ।
सुगन्धिगुल्फपुष्पैश्च शुक्लपत्रे प्रपूजयेत् ॥
पौषे तु पित्रकं दद्यात् परमानक्ष चैत्रके ।
पित्रकं परमानक्ष नभस्यै तु विशेषतः ॥
गुरुवारसमायुक्ता नभस्यै पूर्वमा शुभा ।
कमलां पूजयेत्तत्र पुनर्जन्म न विद्यते ॥
एकेन कमलेनैव कमलां पूजयेद् यदि ।
इह लोके सुखं प्राप्य परत्र केशवं व्रजेत् ॥
प्राज्ञां पूजयेत्तुलसीं पश्चिमाननसंस्थिताम् ।
गन्धपुष्पधूपदीपनैवेद्याद्युपचारकैः ॥
गन्धद्वारेतिमन्त्रेण गन्धेनावहयेद्दसौ ।
श्रिये जात इति दाभ्यां पुष्पैरावाहयेत्ततः ॥”
ततो ध्यानम् ।

“हरिण्यवर्णा हरिणीं सुवर्णरजतसज्जाम् ।
चक्रां हरिण्ययीं लक्ष्मीं जातवेदसमावहाम् ॥
गौरवर्णां ह्रस्वां सितपद्मां परिस्थिताम् ।
विष्णोर्वचःस्थलस्थां जगद्धोभाप्रकाशिनोम् ॥
ध्यायेदाद्यां सदा देवीं पूजाकाले विशेषतः ।
ततः पूजादिकं कुर्यात् श्रीं लक्ष्मीं नम इत्युवाच ॥
लक्ष्मीः पद्मालया पद्मा कमला श्रीर्धतिः चमा ।
तुष्टिः पुष्टिस्था कान्तिर्मेधा विद्या रमा श्रुतिः ॥
हरिप्रिया तथा विष्णोः प्रिया नारायणस्य च ।
एताभिः सप्तदशभिर्लक्ष्मीबीजादिनां पूजयेत् ॥
लक्ष्मीनारायणाभ्यां नमोऽन्तेन प्रपूजयेत् ।
धिवन्धुं कुबेरं पूजयेत्तदनन्तरम् ॥”
लक्ष्मीचरित्रे ।

“न लक्ष्म्यपत्ने रिक्तायां दशमीद्वादशीषु च ।
अवकादिचतुर्दशे लक्ष्मीपूजां न कारयेत् ॥”
इति कालचक्रिका ॥

दीपान्वितामावस्थायां लक्ष्मीपूजाविधिर्यथा,—
“तुलाराचिगते भानौ अमावास्यां नराधिपः ।
आत्मा देवान् पित्रान् भक्तान् संपूज्याथ प्रणम्य च ॥
कृत्वा तु पार्वण्यभाह्णं दधिचौरगुहादिभिः ।
ततोऽपराह्णसमये घोषयन्गरे नृपः ।
लक्ष्मीः संपूज्यतां लोका उल्लासिन्नाभिवेष्टा-
ताम् ॥

अमावास्या यदा रात्रौ दिवाभागे चतुर्दशी ।
पूजनीया तदा लक्ष्मीर्विज्ञेया मुखरात्रिका ॥
अमावास्यां यदा देवाः कार्तिके मासि केश-
वात् ॥

अभयं प्राप्य सुभाष चौरोदार्णवसानुषु ॥
लक्ष्मीर्देवभयान्मुक्ता सुखं सुभाषुभोदरे ।
चतुर्गुणसहस्रान्तं ब्रह्मा खपितं पञ्चजे ॥
अतोऽत्र विधिवत् कार्या मनुजैः सुखसुप्तिका ।
दिवा तत्र न भोक्तव्यं वाजातुराज्यनात् ॥
प्रदोषसमये लक्ष्मीं पूजयित्वा यथाक्रमम् ।
दीपश्चास्तया कार्या भक्ता देवयज्ञेऽपि ॥
चतुष्पथप्रशानेन नदीपञ्चतसांशु ।
दृक्स्थलेषु गोष्ठेषु चत्वरेषु यष्टेषु च ॥
वस्त्रैः पुष्पैः श्रीभित्तयाः क्रयविक्रयभूमयः ।

दीपमालापरिचरि प्रदोषे तदनन्तरम् ॥
ब्राह्मणान् भोजयित्वा दौ विभज्य च बुभुक्षि-
तान् ॥

अलङ्कृतं भोक्तव्यं नववस्त्रोपशोभना ।
स्निग्धैर्मुग्धैर्विदग्धैश्च वाचवैभक्तैः सह ॥”
अथ लक्ष्मीपूजायां पुष्पदानकाले ।
“नमस्ते सर्वदेवानां वरदासि हरिप्रिये ! ।
या गतिश्चतुर्प्रभानां सा मे भूयात्सर्वदेवनात् ॥”
लक्ष्मीं नम इत्यनेन वारत्रयं पूजयेत् ।
“सुखरात्र्यां प्रदोषे तु कुबेरं पूजयन्त ये ॥”
इति रुद्रधरपुतात् कुबेरमपि पूजयन्ति ।
“धनदाय नमस्तुभ्यं निधिपद्माधिपाय च ।
भवन्तु त्वत्प्रसादान्ने धनधान्यादिसम्पदः ॥”
इति पठित्वा कुबेराय नम इति चिः पूजयेत् ।
ततो देवयहादिषु दीपान् दद्यात् । तत्र
मन्त्रः ।

“अप्यिष्योती रविष्योतिश्चन्द्रय्योतिस्तथैव च ।
उत्तमः सर्वय्योतीनां दीपोऽयं प्रतिरुह्यताम् ॥”
ततो ब्राह्मणान् वन्धुं च भोजयित्वा स्वयं सुकृता
सुखं सुभा प्रकृष्य भविष्योक्तं कर्म कुर्यात् ।
तथा,—

“सुखरात्रेऽथःकाले प्रदीपोज्ज्वलितालये ।
बन्धुर्वन्धुनन्दनं वाचा कुशलयार्चयेत् ॥
प्रदीपवन्दनं कार्यं लक्ष्मीमङ्गलहेतवे ।
गोदीपनाक्षतचैव दद्याद्भक्ष्यं सर्वतः ॥”
लक्ष्मीपूजामन्त्रः ।

“विन्दस्वपुष्प भाग्यासि पद्मे पद्मालये शुभे ।
महालक्ष्मि नमस्तुभ्यं सुखरात्रिं कुरु मे ॥
वर्षाकाले महाचोरे यन्मया दुष्कृतं कृतम् ।
सुखरात्रिप्रभातेऽद्य तन्मे लक्ष्मीर्घणोदतु ॥
या रात्रिः सर्वभूतानां या च देवेष्ववस्थिता ।
संवत्सरप्रिया या च सा ममास्तु समङ्गला ॥
माता त्वं सर्वभूतानां देवानां हृदिःसम्भा ।
आख्याता भूतये देवि ! सुखरात्रि नमोऽस्तु
ते ॥”

लक्ष्मीं नम इति चिः पूजयेत् । इति तिथ्यादि-
तत्त्वम् । * । तस्या उपोख्यानं यथा,—
नारद उवाच ।

“श्रीलक्ष्म्यात्मनश्चैव निर्गुणस्य निराकृतेः ।
सावित्रीयमसंवादे श्रुतं सुनिर्मलं यशः ॥
तद्गुणोत्कीर्णं सर्वं मङ्गलानां मङ्गलम् ।
अधुना श्रोतुमिच्छामि लक्ष्मीपाख्यानमेव च ॥
किनादौ पूजिता सापि किम्भूता केन वा पुरा ।
तद्गुणोत्कीर्णं सर्वं वद वेदविदिवर ॥

श्रीनारायण उवाच ।

हृद्रेरादौ पुरा ब्रह्मन् लक्ष्म्यस्य परमात्मनः ।
देवी वामांशसंभूता बभूव राक्षसकले ॥
अतीवसुन्दरी रामा न्ययोधपरिमङ्गला ।
यथा द्वादशवर्षायां शशत् सुस्थिरयौवना ॥
अतस्तस्य कवर्वाभा मुखदम्भा मनोहरा ।
शरत्पार्वण्यकोटीन्द्रप्रभापञ्चादितानना ॥
शरत्पार्वण्यपद्मानां श्रीभामोचनलोचना ।